

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

38. An Capitulum Sede vacante possit visitare Diœcesim? Et an
Metropolitanus possit mittere Visitatorem Ecclesiæ vacanti, si Capitulum
negligens sit in exequenda jurisdictione Episcopali ad se ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

chcz tom. 2. *summa* lib. 6. c. 15. n. 30. Quia Monasteria hæc non debent esse absque Prælato, ad quem in casu necessitatis confugiant.

5. Nec videntur obstare illata in contrarium à Moreta, nam licet iurisdicção perpetuo annexa dignitati censetur ordinaria, quando simpliciter conceditur à Pontifice, seu à canone: qualis est iurisdicção concessa Episcopis à Concil. Trident. *sess. 24. c. 6. de reform. ad dispensandum* in aliquibus irregularitatibus, & absolvendum à casibus Pontificiis occultis; secus tamen est quando conceditur cum illo addito, quod eam exerceat concessionarius, tanquam Sedis Apostolicæ, seu Pontificis delegatus: nam alias hoc additum esset superfluum, quod dici non debet.

6. Ad textus verò in contrarium allegatos respondeo, ex illis nihil aliud colligi, nisi quod illa iurisdicção, procedendi in causa hæresis contra exemptos, quæ tanquam delegata fuit concessa Episcopis in *dict. c. ad abolendum*; postea Clemente V. fuit illis data, ut ordinaria, in *dicta Clem. 1.*

7. Ad confirmationem responderetur, quod licet Episcopi habeant eam iurisdictionem iure communi nihilominus non habent illam ut ordinariam, sed delegatam à canone.

8. Et ita hanc sententiam tenet Zipeus *tom. 1. Consult. lib. 3. tit. de censibus. conf. 1.* Garzias *de benef. tom. 1. part. 5. cap. 7. num. 95.* & nouissimè Pater Baunius in *Theol. mor. tom. 1. tract. 11. quest. 24.* vbi sic ait: Dico ius Capitulo competere nullum posse, ad alia Monasteria Virginum, Sede Vacante, in capite membrisque visitanda, quam quæ non sunt exempta.

9. *Primo*, quæ autoritas commissa est ac legata, cuiusmodi à Pontifice, hæc ab illo ad alium non dimanat, cum eius solius sit à committente habita ratio præ cæteris, industriæque, quæ reliquis prælabatur, sed est Episcopus Papæ loco, cuius quoque est eius beneficentia, in Monialium exemptarum cura ac regimine, delegatus superior, rectorque, Trident. *sess. 25. cap. 9.* Monasteria sanctimonialium, sanctæ Sedis Apostolicæ immediatè subiecta etiam sub nomine Capitulum sancti Petri, vel sancti Ioannis, vel alias quomodocumque nuncupentur, ab Episcopis, tanquam à dicitæ Sedis delegatis, gubernantur, non obstantibus quibuscumque; ergo Episcopo mortuo Capitulum visitare non potest Monasteria exempta. Monialium.

10. *Secundo*; Capitulum non succedit Episcopo in privilegiis ei concessis, cum sint personalia, & odiosa, ac proinde strictè interpretanda, Innoc. in *cap. dilecti de donat. Flam. de resignat. l. 7. q. 10. num. 24.* Sed quod Episcopo ius sit dicendæ sententiæ in sacris Deo virgines, à foro suo exemptas, Papæ beneficium est; ergo ad Canonicos, Capitulumque, Sede Vacante non pertinet.

11. Ad primum argumentum oppositæ sententiæ. Respondendum est cœnobium virginum, quæ Papæ voluntate sunt ab Episcoporum censura exempta, non contineri intra ambitum potestatis ordinariæ Prælatum, cum hoc ipso quod sunt de eorum subdita foro, nihil in illarum regimine moliri possint efficaciter ac validè.

12. Secundum nihil facit ad rem cum infinita sit vbique malorum seges, quam nec autoritate sua opprimere Episcopus dum vivit, dum nec Ecclesiasticæ censuræ gladio secare potest.

13. Deinde est quod respondeam, esse scilicet admonendum à Capituli Vicario Papam de re integra ac si intra semestre à literis ad eum datis, malo non occurrat, tum videri honestam rationem habere Capitulum, animadvertendi in fontes, quod si (quod

existimo verius) facere id non potest, res videtur committenda Deo esse, aut ad novi Episcopi aduentum remittenda. Ita Baunius, satis quidem probabiliter.

RESOL. XXXVIII.

An Capitulum Sede Vacante possit visitare Diocesim?

Et an Metropolitanus possit mittere Visitatorem Ecclesiæ Vacantæ, si Capitulum negligens sit in exequenda iurisdictione Episcopali ad se devoluta?

Et an Capitulum Sede Vacante possit syndicare Vicarium defuncti Episcopi? Ex p. 8. tractat. 4. Resol. 13.

§. 1. Aliqui existimant non posse, & tempore Sedis Vacantis, solum Pontificem posse deputare visitatorem. Ita Monachus in *cap. ult. de suppl. neglig. Pral. in 6. n. 5.* Imola in *c. 1. n. de Sede Vacante n. 15.* Bœtius *decis. 2. m. 29.* & alij.

2. Sed ego sententiæ affirmatiæ ad hæreo cum Solorzano *de Indiarum iure, tom. 2. lib. 3. c. 13. num. 8.* Marefcoto *lib. 2. variar. resol. cap. 15. num. 14.* Baunio in *Theol. mor. tom. 1. tract. 8. quest. 21.* vnde P. Molina *de Iustit. tom. 6. tract. 5. disput. 11. num. 7.* sic ait. Ex eodem fundamento deciditur quæstio, de qua gloss. *Clem. 1. de heret. verb. Capituli*, num scilicet Sede Vacante, Capitulum possit visitare generaliter Diocesim, sicut eam visitare potest ac tenetur Episcopus. Cum enim id ad iurisdictionem Episcopi spectet, sanè competit Capitulo, Sede Vacante, non solum quoad crimina particularia, de quibus sit infamia, quod Doctores contrariæ sententiæ affirmant, ed quod tunc visitatio sit necessaria, sed etiam generaliter: quia id est executio iurisdictionis Episcopalis, non solum vtilis Ecclesiis, ac Diocesi, quod sufficeret, sed etiam necessario incumbens ex officio habenti curam Episcopatus, iuxta *cap. inter cætera, de offic. ord. & alia iura.* Ita Panorm. *vbi supra vers. exira Glossam, Panvin. loc. cit. quest. 7.* Sylvester. *verb. Capitulum, num. 3.* & alij. Sicque vidimus in Sede Vacante præterita huius Ecclesiæ Conchenfis, Capitulum vniuersaliter visitasse Diocesim. Consentit *cap. Ecclesia, de suppl. neglig. Pral. lib. 6.* vbi statuitur, Metropolitanum posse mittere Visitatorem Ecclesiæ vacantæ; si Capitulum negligens sit in exequenda iurisdictione Episcopali ad se devoluta. Hucusque Molina; cui addit Rodriguez in *summa tom. 1. cap. 171. n. 4.* vbi ita ait: *La potestad de visitar la Diocesi tiene el Cabildo Sede Vacante, como lo prueua Panormitano, y lo tiene alegando otros Bonifacio Vital, salvo si se tiene por cierto, que avia presto nuevo Obispo. T quando la visita compete al Obispo de derecho especial, como quando visita a los exemptos inmediatamente sujetos à la Sede Apostolica sin aver alguna necesidad de visita, porque aviendo el Cabildo puede acudir à su remedio como lo prueua el Coletario, T desta manera se entiendo lo que sobre esto afirman el Cardenal Zabarella, Federico de Senis, Franco, y Philippo Probo. Sic ille.*

3. Sed notandum est cum Solorzano *vbi supra n. 19.* hanc potestatem visitandi, Sede Vacante, nec dum habere Capitulum respectu generalis visitationis, quando nimirum visitatur Civitas, vel Diocesis, sed etiam respectu particularis, quæ potest institui contra certas personas, suborta præcedenti diffamatione, ut per Bonif. de Vitalin. in *Clement. 1. num. 77.* & Marefcoto. *vbi supra num. 17.* super quo regulam etiam generalem constituit Feder. de Senis *conf. 16. num. 1. in fine*, concludens; quod in puniendis excessibus,

Abbas, & criminibus, & reformandis moribus, Capitulum, Sede Vacante, idem potest quod Episcopus. Et ideo ipse Solorzanus n. 21. testatur Limæ fuisse à Capitulo, Sede Vacante, syndicatum Fiscalem Archiepiscopi nuper defuncti.

4. Sed an possit syndicare Vicarium defuncti Episcopi, negativè respondet Quaranta in summa p. 1. verb. Capulum. Sede Vacante, q. 10. n. 14. sed affirmativè respondet Solorzanus ubi supra n. 28. & ita est, factum fuisse Limæ. Ego puto servandam esse Provincie consuetudinem.

RESOL. XXXIX.

An Capitulum Sede Vacante possit dare licentiam erigendi nova Monasteria?

Et supponitur Monasterium quorumcumque etiam Mendicantium non posse erigi, nec edificari, quantum ad licentiam Episcopi, nisi vocatus, & auditus aliorum Conventuum Procuratoribus, &c.

Et an Vicarius Capitularis Sedis Vacantis possit concedere supradictam licentiam?

Et an Constitutio Clem. VIII. circa hoc habeat locum quoad erigenda Monasteria Monialium, & quid super hoc Sacra Congregatio censuit? Ex p. 8. tr. 4. Ref. 68.

§. 1. Vppone, Monasteria quorumcumque etiam Mendicantium non posse erigi, & edificari, quantum ad licentiam Episcopi, nisi vocatus, & auditus aliorum Conventuum Procuratoribus, & aliis interesset habitibus, & causa cognita, & sine aliorum detrimento commode sustentari possint; & si dicti Procuratores nihil opponant dabitur eis licentia per Episcopum. Clemens VIII. const. 99. incip. Quoniam ad institutionem de 1603. apud Laert. Cherub. in Bull. tom. 3. pag. 146. & apud Laurer. de Franchis de controvers. inter Episcopos, & Regulares. pag. 97. de cuius materia Aloyf. Ricci. in decis. Curia Archiep. Neap. part. 2. decis. 75. & part. 4. decis. 131. Ioan. Maria Novati. in novo iur. Pontif. concil. 2. de edificat. novorum Monast. Ioan. Anton. Novati. eius frater in summa Bullar. tit. de Monasteriorum edificat. super Bulla Clementis VIII. Lezana in sum. quest. Regul. tom. 1. cap. 9. n. 35. & tom. 1. verb. Episcopus quoad Regularium. cum seqq. Barbosa de officio, & potest. Episcopi, part. 2. allegat. 26. n. 7. Quæ quidem Clementis constitutio locum etiam habet circa erigenda Monialium monasteria, ut censuit facta Congregatio Concilij sub die 19. Decembris 1620. penes Tamburin. in tr. de iure Abbatis. disp. 33. q. 1. m. 4. Lezana dict. verb. Episcopus, n. 4. in fine.

2. Et eius dispositio, ac tenor adedò includit formam etiam de substantia, ut eius omisso vitiet concessionem, Laurer. de Franchis de controvers. inter Episcopos, & Regulares in quest. super hac constit. vers. ad quartum pag. 111.

3. Monasteria nova etiam Mendicantium erigi non possunt, nisi in quolibet illorum duodecim Religiosi ex redditibus, & conductis elemosynis sustentari valeant, & cum consensu aliorum conventuum infra quatuor millia existant, & ad id vocati, & auditu fuerint, ac tali erectione consentiant, vel alias Ordinarius locorum constituit Religiosos Monasterij sic erigendi absque detrimento Religiosorum in Monasteriis antea in civitatibus, seu locis huiusmodi erectis degentium ibi numero duodecim commode, & congrue manuteneri, & alij possit. Gregorius XV. const. 1. incip. Cum alias, 17. Augusti 1622. apud Laurer. de Franchis de controvers. inter Episcopos, & Regulares, pag. 100. cum Tom. 1. l. 1.

seq. Laurentius de Peyrinis de privileg. Regul. tom. 2. circa const. 6. Gregorij XV. Lezana in sum. n. 9. Regul. tom. 1. c. 9. n. 35.

4. Hoc supposito ad quaestionem propositam negativè respondeo. Dico igitur Monasteria nova erigendi licentiam concedere non potest Vicarius Capitularis Sedis Vacantis. Ita declaravit sacra Congregatio Concilij die 19. Ianuarij 1733. teste Sellio in Select. can. 18. n. 12.

RESOL. XL.

An Capitulum Sede Vacante possit dare licentiam, ut edificetur Ecclesia, ut acquiratur ius Patronatus?

Et an Capitulum Sede Vacante possit Caritativum subsidium exigere?

Et an Canonicorum Collegium Sede Vacante, nequeat Statutum concedere, quod tale subsidium in futurum ex parte minuatur? Ex p. 8. tr. 4. Ref. 54.

§. 1. Respondeo posse Capitulum, Sede Vacante dare licentiam volenti Ecclesiam edificare, ut acquirat in ea iulpatronatus propter rationem supra assignatam. Ita Lambertin. lib. 1. de iure patron. part. 2. art. 9. Panvin. de potestate Capituli Sede vacante, p. 5. q. 2. n. 5. Garcias tom. 1. de benef. part. 5. c. 9. n. 79. Viuian. in praxi iurispatron. part. 1. lib. 2. c. 1. num. 12. Barbosa tom. 3. de potest. Episcopi. allegat. 70. n. 23. qui tamen addit alleg. 71. n. 24. cum Steph. Grat. Discip. Forens. c. 303. n. 10. & seq. non posse Capitulum præstare assensum donationi iurispatronatus: quod si defacto id faciat, existimant, præstare titulum coloratum ad præscribendum, ex decil. Seraph. 884. num. 2.

2. Nota etiam hic incidenter cum Azorio part. 2. l. 9. c. 14. q. 5. posse Capitulum, Sede Vacante, charitativum subsidium exigere, qui tamen postea quasi. 7. subdit, quod Canonicorum Collegium, Sede Vacante, nequit statutum concedere, quo tale subsidium in futurum ex parte minuatur. Bellen. q. 45. nam quantum possit statuta ponere, eum hoc sit iurisdictionis, & Sede Vacante succedat Episcopo in his quæ sunt iurisdictionis, c. his qua, & cap. cum olim de maiorit. & obed. nequit tamen statuto suo aliquid detrudere ex his quæ Episcopo iure conveniunt, hoc enim esset Episcopi iura minuere.

RESOL. XLI.

An Capitulum Sede Vacante possit alienare bona Ecclesie tam immobilia, quam mobilia?

Et an superveniens Episcopus electus, & confirmatus possit rescindere predictas alienationes factas à Capitulo sine autoritate Pape; quod idem dicendum est, si quid Episcopus sine Capitulo distraxerit de bonis Ecclesie sue immobilibus? Ex p. 8. tr. 4. Ref. 38.

§. 1. Ad hoc dubium sic respondet P. Baunij in Theolog. mor. tom. 1. tract. 11. quasi. 27. Capitulo, Sede Vacante, bona Ecclesie quæ servando servati possunt, distrahere ei ex Canonica lege vitium, can. si qua. 12. 2. Ioan. Monachus in cap. vnic. de maiorit. & obed. in 6. causa est quod in fructibus Episcopatus, possessiones agri, commoda, redditusque poni debeant: at sunt hi successorii debiti, nec dissipandi proinde, cap. quia sepe de electione in 6. & Clementina penultima, eodem titulo; sed in utilitatem Ecclesie expendendi sunt, aut referendi successorii,